

ПОРІВНЯННЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ПЕРЕДУМОВ РОЗВИТКУ ОЖИРІННЯ У ЛЮДИНИ ТА ТВАРИН-КОМПАЊОНІВ

Локес-Крупка Терезія Петрівна, кандидат ветеринарних наук, доцент
кафедри терапії імені професора П. І. Локеса

Канівець Наталія Сергіївна, кандидат ветеринарних наук, доцент

Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава, Україна

Ожиріння людини як і тварини вважають поліетіологічною патологією. Основною причиною розвитку якої є низька фізична активність, або так звана «гіподинамія». В умовах утримання у квартирі, рідкого і нетривалого моціону тварини-компаньйони, як і їх господарі за сидячого способу життя – недостатньо витрачають отриману з кормом (їжею) енергію, що призводить до надмірного депонування енергетичних запасів в їх організмі.

За своїм походженням коти і собаки – стайні хижаки, тому вони з легкістю переймають звички харчування своїх господарів. Але з часів одомашнення вони перетворились у хатніх улюбленців, тварин-компаньйонів, які проводять майже все життя у приміщенні, і не дивно, що з часом ці тварини втратили свої природні схильності, що нерідко призводить до утворення надмірної маси тіла. Ототожнення домашніх тварин із членами сім'ї і перенесення на них власних харчових звичок відіграє значну роль у розвитку ожиріння.

Важливе місце у надмірному споживанні корму відіграють соціально-психологічні моменти. Так, наприклад, собаки значно більше з'їдають кормів у присутності інших тварин (фасилітація) [1]. Поряд з цим явищем є протилежне – коли собака в господарів лише одна. У таких випадках важливу роль відіграє гуманізація тварин. У свійських котів ризик розвитку ожиріння зростає у випадку, якщо в будинку знаходяться один або два кота (на відміну від ситуації, коли їх кількість складає три-чотири). Це пов'язане з проблемою контролю за споживанням корму кожною особою [3].

Тварини легко вчаться реагувати та змінюють поведінку задля отримання додаткової їжі. Періодичні нагороди, у вигляді ласощів, мають дуже сильну дію, і тварини намагаються випрошувати їх інтенсивніше, доки не отримають бажане.

Відмічено, що у тварин, так само як і в людей, присутній факт стресового переїдання, який в сукупності з обмеженою фізичною активністю провокує ожиріння. Знервовані, або в стані депресії, свійські коти чи собаки можуть поїдати корм у надмірних кількостях, намагаючись компенсувати стрес задоволенням від поїдання їжі [4].

Зазвичай собаки з надмірною масою тіла, на відміну від собак з нормальною вгодованістю, намагаються споживати корми кращої якості, відмовляються виконувати завдання чи фізичні навантаження, коли винагорода за ці дії невизначена [2].

Зважаючи на дані дослідників, як гуманної так і ветеринарної медицини, стосовно вивчення надмірної маси тіла та ожиріння людей і тварин, існує очевидна незавершеність інформації у цьому руслі. Однак, аналіз психологічного і соціального статусу людини з надмірною масою тіла (ожирінням) свідчить про розвиток вказаної патології і в більшості чотирилапих друзів.

Література

1. Chandler M., Cunningham S., Lund E. M., Khanna C., Naramore R., Patel A., Day M. J. Obesity and Associated Comorbidities in People and Companion Animals: A One Health Perspective. *J. Comp. Pathol.* 2017. Vol. 156, 296–309. doi: 10.1016/j.jcpa.2017.03.006
2. Courcier E. A., Thomson R. M., Mellor D. J., Yam P. S. An epidemiological study of environmental factors associated with canine obesity. *J. Small Anim. Pract.* 2010. Vol. 51, 362–367. doi: 10.1111/j.1748-5827.2010.00933.x
3. Lund E. M., Armstrong P. J., Kirk C. A. et al. Health status and population characteristics of dogs and cats examined at private veterinary practices in the United States. *J. Am. Vet. Med. Assoc.* 1999. Vol. 214. P. 1336–1341.
4. Marshall W. G., Hazelwinkel H. A., Mullen D., De Meyer G., Baert K., Carmichael S. The effect of weight loss on lameness in obese dogs with osteoarthritis. *Vet Res Comm.* 2010. Vol. 34, 241–253. doi: 10.1007/s11259-010-9348-7.